

Darom

DAROM 2017

Balandžio 22 d., 10 val.
Visoje Lietuvoje

Daugiau informacijos
www.mesdarom.lt

„DAROM“ KLASĖ

AŠ - UŽ GAMTĄ BE ŠIUKŠLIŲ

IDĖJOS SĖKMEI

MAGNUM

SKANIOS LIETUVIŠKOS SULTYS!

Karalius apelsinas - populiariausias visose sulčių karalystėse. Pasak legendos, karalystės gyventojai nežino reišia peršalimas, kosulys ar angina. Vitamino C ir visokio gėno kiekvienam karalius atseikėja negalėdamas. Paragaukite MAGNUM pasakos!

Sklando legenda jog sulčių karalystės gyventojus saugo pomidorai - visokių vitaminų ir ypatingai naudingų medžiagų bombonešiai. Vitaminų bomba, tai geriausia gynyba. Pomidorai tvirtai suręsti, gražiai nuaugę ir sveikai raudoni - geidžiamiausi karalystės jaunikiai. Paragaukite MAGNUM pasakos!

Sulčių karalystėje gyvena legenda apie stebuklingą obelį. Sakoma, jog ji nepalaužiama ir auga daugiau nei tūkstantį metų. Jos vaisiai kupini visokių naudingų medžiagų, o šių stebuklingų obuolių sulčių gurkšnis dovanoja amžiną jaunystę bei grožį. Paragaukite MAGNUM pasakos!

MAGNUM
pasakiškai skanios sultys!

Energijos karavanas - taip sulčių karalystėje kalbama apie apelsino, ananaso, citrinos ir obuolio kvartelę, palydimą gausybės kitų vaisių choro. Jų pasirodymai suburia minias gyventojų, kurie su nekantrumu laukia vitaminais A, B ir C prisotintų pokščių bei saulės įkvėptų vitamino D dainų. Paragaukite MAGNUM pasakos!

Karalius pažadėjo atiduoti dukrą tam, kuris ras raktą nuo jos širdies. Po ilgų paieškų vienas laimingasis tą raktą rado vynuogėje. Sulčių karalystėje auga vynuogės, turinčios raktą į kiekvieno širdį - labai skanią vitaminų ir mineralų draugystę. Paragaukite MAGNUM pasakos!

DAROM IR GAMTA PADĖKOS! - su tokiu šūkiu akcijos organizatoriai kviečia dalyvauti jubiliejinėje nacionalinėje tvarkymosi akcijoje DAROM 2017, kuri balandžio 22 dieną 10 valandą suburs visus Lietuvos žmones.

Ar žinojote, kad kiekvienais metais 8 milijonai tonų atliekų yra išmetama į vandenynus, 80% iš jų - sausumos atliekos? Ir šie skaičiai kyla! Tarša pridaro vis daugiau žalos tiek žmonėms, tiek gamtai ir joje esančiai gyvūnijai bei augalijai. Tačiau mes tikime, kad šiek tiek pasistengę, galime tai pakeisti!

Pavasaris - švarinimosi laikas, kviečiame visus ne tik sutvarkyti kuo daugiau, bet ir sudalyvauti konkurse

„AŠ - UŽ GAMTĄ BE ŠIUKŠLIŲ“.

Konkurso sąlygas rasite 12 psl.

ORGANIZATORIAI IR PARTNERIAI

IDĖJOS SĖKMEI

RĖMĖJAI

VILNIAUS APSKRITIES ATLIEKŲ TVARKYMO CENTRAS

Išleido VŠJ „Idėjos sėkmei“, spausdino UAB „BMK Leidykla“

Dizainas Audros Kupčinskaitės

STIKLO RŪŠIAVIMAS

Į KONTEINERĮ MESKITE:

- butelius, jei jų nepriima taromatai.
- stiklainius,
- stiklo duženas,
- nereikalingus stiklo indus.

NEMESKITE - NEPERDIRBAMA:

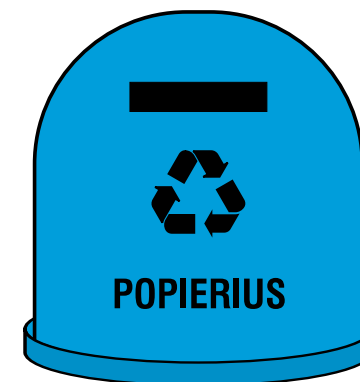
- keramikos, krištolo šukių,
- porceliano, veidrodžių duženų,
- armuoto stiklo bei stiklo lakštų,
- automobilių langų stiklų,
- dažais ar tepalais išstepto stiklo
- elektros lempučių,
- ampulių.

Stiklas aplinkoje suyra per 900 metų.

Stiklas niekada nesusidėvi ir gali būti perdirbamas tūkstančius kartų nė trupučio nepakenkiant kokybei.

Vieno stiklinio butelio perdirbimas sutaupo pakankamai energijos: 100 W elektros lemputei šviesti apie valandą laiko, kompiuteriui veikti 20 minučių, spalvotam televizoriui veikti 15 minučių, skalbimo mašinai veikti 10 minučių, paruošti tris puodelius arbatos.

POPIERIAUS RŪŠIAVIMAS

Į KONTEINERĮ MESKITE:

- laikraščius, žurnalus ir kt. spaudinius, sąsiuvinius, vokus, lankstinukus (gali būti su sąvaržėlėmis, lipnia juoste),
- spaudos, rašomąjį popierių,
- popierinę pakuotę ir pakavimo popierių,
- knygas be kietų viršelių,
- kartonines, gofruoto kartono dėžes ir dėžutes, lakštus, popierinius krepšius.

NEMESKITE - NEPERDIRBAMA:

- kalkinio, kreiduo, laimiuoto ar bitumu padengto popieriaus,
- tapetų,
- popierinių nosinių, rankšluosčių, servetėlių,
- plastiku padengto popieriaus,
- sauskelnių.

Popierius aplinkoje suyra per 2 metus.

Popieriaus atliekas, priklausomai nuo rūšies, galima perdirbti 4-6 kartus.

Kiekviena perdirbto popieriaus tona išsaugo apie 17 medžių, 27 tūkst. litrų vandens ir 4 MW energijos, pakankamos tam, kad 6 mėnesius būtų apšildytas normalaus dydžio namas.

PLASTIKO RŪŠIAVIMAS

Į KONTEINERĮ MESKITE:

- plastikinę gėrimų pakuotę,
- kombinuotas pakuotes nuo sulčių, pieno produktų ir kt.,
- polietileno maišelius ir plėvelę,
- pakuotę nuo padažų, majonezo, aliejaus ir kt. maisto produktų, indų ploviklio, šampūno,
- kitą plastikinę pakuotę, kurioje yra įspausti PET, HDPE, LDPE, PP, PS ženklai,
- plastikinius žaislus (be elektroninių įtaisų),
- metalines pakuotes – konservų dėžutes, skardines nuo gyvūnų ėdalo, nuo gėrimų, metalinius dangtelius, dėžutes,
- aliuminio folija padengtą pakuotę nuo traškučių, kavos, šokolado ir kt. maisto produktų, aliuminio lėkštes, kepimo skardas.

NEMESKITE - NEPERDIRBAMA:

- dažais, tepalais ir cheminių medžiagų likučiais užterštos taros,
- žaislų iš plastiko su elektroniniais įtaisais,
- plastikinių medicinos gaminių bei reikmenų,
- skutimosi peiliukų, dantų šepetėlių ir kt. higienos reikmenų,
- videokasečių, fotojuostelių, CD, DVD, diskelių, LP plokštelių,
- aerosolinių flakonų.

**Plastikas aplinkoje
suyra per
200–500 metų.**

MIŠRIŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ RŪŠIAVIMAS

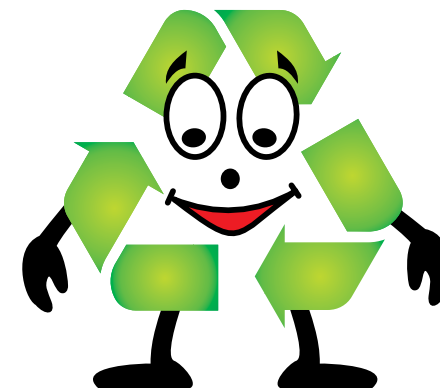
Mišriomis komunalinėmis atliekomis laikomos buities (buityje susidarančios) atliekos, t.y. atliekos, liekančios po rūšiavimo ir netinkančios tolesniam perdirbimui.

Į KONTEINERĮ MESKITE:

- sauskelnės, panaudotas higienos priemonės,
- popierinius rankšluosčius (servetėles),
- tualetinį popierių,
- sunešiotus drabužius ir kitą tekstilę,
- avalynę,
- šaltus pelenus,
- sąšlavas,
- maisto atliekas ir kt.

NEMESKITE - NEPERDIRBAMA:

- antrinių žaliavų,
- elektros ir elektroninės įrangos atliekų,
- naudotų padangų,
- statybos ir griovimo atliekų,
- žaliųjų atliekų,
- buitijoje susidarančių pavojingų atliekų,
- didelių gabaritų atliekų.

PAVOJINGŲ ATLIEKŲ RŪŠIAVIMAS

Pavojingos atliekos – tai medžiagos, kurios gali padaryti žalos žmogaus ar gyvūnų sveikatai ir aplinkai, pasižyminčios bent viena iš šių savybių:

- **Sprogstamoji medžiaga ir preparatai**
- **Labai degi**
- **Dirginanti**
- **Kenksminga**
- **Toksiška**
- **Kancerogeninė**
- **Ėdi**
- **Infekcinė**

Pavojingos atliekos, susidarančios buityje:

- galvaniniai elementai
- akumuliatoriai
- pasenę vaistai
- buitinės chemijos produktai
- lakų, dažų, skiediklių atliekos
- cheminėmis medžiagomis užteršta pakuotė ir medžiagos
- panaudoti tepalai
- tepalų filtrai ir kitos naftos produktų atliekos
- gyvsidabrio turinčios atliekos

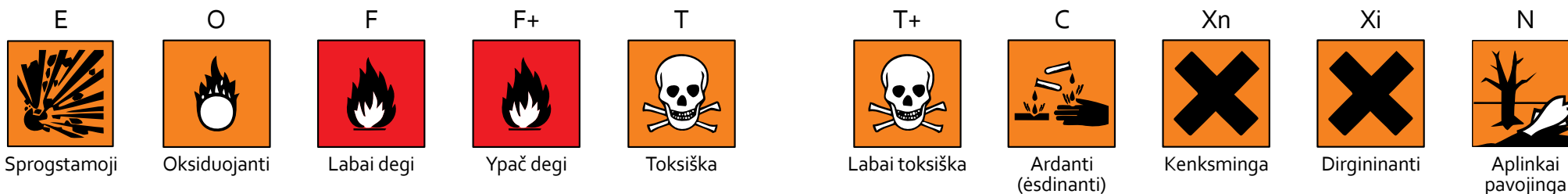
Kaip elgtis su pavojingomis atliekomis?

- Nemaišykite jų su kitomis buitinėmis atliekomis.
- Nepilkite į plautuvę ar klozetą, lietaus nuotekų šulinius ar tiesiog ant žemės.
- Išmeskite tik tuščią ir sausą pavojingų gaminių pakuotę.
- Jeigu pavojingų medžiagų liko, sandariai jas uždarykite ir pristatykite į pavojingų atliekų surinkimo punktus.
- Senus vaistus galite pristatyti į artimiausią vaistinę.
- Iškvotą baterijas (galvaninius elementus) galima palikti prekybos centruose, spaudos kioskuose, mokyklose, pašto skyriuose, kur matomose vietose pastatytos specialios surinkimo dėžutės ar konteineriai.

Netinkamas pavojingų atliekų tvarkymas kelia grėsmę gamtai ir žmogui

Išpiltas 1 litras alyvos dešimtmečiams užteršia pusę hektaro žemės, o alyva patekusi į vandens telkinius, plėvele uždengia apie 1 ha vandens paviršiaus. Į dirvožemį patekusi alyva, išskiria įvairius cheminius elementus, kurie kelia pavojų žmogaus bei gyvūnų sveikatai. Alyvoje esantys sunkieji metalai gali pažeisti nervų sistemą, inkstus.

Pavojingų cheminių medžiagų ir preparatų pavojingumo simboliai ir nuorodos

KOMPOSTAVIMAS

Žaliosios atliekos yra sodų, parkų ir želdynų tvarkymo biologiškai skaidžios atliekos (šakos, lapai, žolė, velėna, vaisių krituoliai ir kt.). Jas griežtai draudžiama mesti į mišrių komunalinių atliekų konteinerį ir šalinti sąvartynuose. Šioms atliekoms tvarkyti skirti žaliųjų atliekų surinkimo konteineriai ir kompostavimo dėžės.

KOMPOSTO DĖŽĖS SKIRTOS:

Virtuvės atliekoms:

- vaisių ir daržovių liekanoms (bulvių, morkų ir kt. daržovių lupenoms)
- kiaušinių lukštams
- arbatos pakeliams
- kavos tirščiams

- naminių gyvūnų ir naminių graužikų (triušių, vištų, žiurkėnų, jūros kiaušyčių ir kt.) natūraliems pakratams

Sodo atliekoms:

- augalų lapams
- nupjautai žolei, piktžolėms (be subrendusių sėklų)
- velėnai
- smulkioms šakoms
- vaisių krituoliams
- pjuvenoms

NEREKOMENDUOJAMA MESTI:

- mėsos, žuvies atliekų
- riebalų, kaulų, skerdienos atliekų
- pieno produktų
- plastikinių arba sintetinių atliekų (maišelių, vazonų)
- šunų bei kačių fekalijų
- virtų daržovių
- sauskelnių, tualetinio popieriaus

Paprasta + naudinga

Paprasčiausias ir naudingiausias būdas sodų, daržų ar individualių valdų šeiminkams tvarkyti žaliąsias atliekas yra jas kompostuoti, nes:

- gauname natūralią trąšą augalams,
- užtikriname švarią aplinką (pūvant žaliosioms atliekoms sąvartynuose išsiskiria šiltnamio dujos ir sąvartynų filtratas)
- mažiname atliekų surinkimo ir sutvarkymo kaštus

Kompostuoti žaliąsias atliekas galima konteineriuose, komposto dėže gali tapti ir statinė be dugno su šone padarytomis skylėmis ar pačių valdos šeiminkų iš lentų sukalta dėžė.

Nedideliame sklype komposto dėžę galima išradingai užmasuoti vijokliniais ar aukštaūgiais augalais.

ELEKTROS IR ELEKTRONIKOS ATLIEKOS

- Buityje susidarančios elektros ir elektronikos atliekos priskiriamos pavojingų atliekų kategorijai.
- Šios įrangos atliekas draudžiama mesti į mišrių komunalinių atliekų konteinerius, skirtus atliekoms, likusioms po rūšiavimo, nes iš jų gali išsiskirti kenksmingos cheminės medžiagos.
- Dėl šios priežasties šių atliekų taip negalima ardyti, nes daugelyje buitinių priedų yra pavojingų medžiagų, kurios gali pasklisti aplinkoje. Šios atliekos turi būti vežamos į didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles.
- Elektros ir elektronikos atliekas galima palikti ir tam skirtuose konteineriuose atliekų surinkimo aikštelėse prie prekybos centrų, elektros ar elektronikos įrangos prekybos, platinimo vietų, atiduoti legaliai veikiančioms šių atliekų supirktuvėms arba perduoti atliekas surenkančiai įmonei, vykdančiai atliekų surinkimą apvažiavimo būdu ar įvairių aplinkosauginių akcijų metu.

Jei išmesime šiuos prietaisus bet kur, prarasime nemažai vertingų žaliavų ir pakenksime aplinkai: juk seniems prietaisams yrant labai teršiamas vanduo, oras ir dirvožemis...

Perdirbimo įmonėje sugedę prietaisai pavirsta plastiko, stiklo, metalų antrinėmis žaliavomis ir vėliau atgimsta naujais gaminiais.

STAMBIAGABARITINĖS ATLIEKOS

Prie mišrių komunalinių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo konteinerių arba tiesiog pamiškėse matome išmestus senus baldus, šaldytuvus, automobilių padangas. Toks šių atliekų išmetimas nepuošia miestų ir gyvenviečių, gamtos kampelių, daro žalą aplinkai, apsunkina tolesnį atliekų tvarkymą.

Prieš vežant atliekas į artimiausią aikštelę, reikėtų tiksliau susižinoti, kokios atliekos priimamos būtent toje aikštelėje, nes skirtingose aikštelėse priimamos skirtingos atliekos, pvz., ne visos aikštelės priima buitines pavojingas atliekas. Į aikšteles gyventojų atvežamos atliekos priimamos nemokamai aikštelių darbo metu.

Didelių gabaritų atliekos tai – seni baldai (kėdės, lovos, spintos, stalai, komodos ir kt.), langai, durys, dviračiai, kilimai, radiatoriai, automobilinės kėdutės, naudotos padangos, vežimėliai, talpos ir kitos buityje susidarančios didelių matmenų atliekos.

**Šiuo metu Lietuvoje veikia 96 didelių
gabaritų atliekų surinkimo
(priėmimo) aikštelės**

KONKURSAS AŠ – UŽ GAMTĄ BE ŠIUKŠLIŲ

Ir vėl pavasaris. Kaip ir kiekvieną pavasarį jau dešimtą kartą visi – dideli ir maži – kviečiami tvarkyti aplinkos.

Prisijunk prie didžiulio savanorių būrio!

Ir būtinai įamžink, kaip Tu su savo klase, draugais ar su šeima padėjote gamtai apsivalyti.

Tavo elektroninių nuotraukų lauksime adresu info@idejossekmei.lt iki 2017 m. gegužės 15 d. O jau 2017 m. gegužės 18 d. mūsų internetinėje svetainėje www.idejossekmei.lt skelbsime nugalėtojus.

Dešimties šauniasių nuotraukų autoriai bus apdovanoti marškinėliais su DAROM logotipu, o jų klasės draugus pavaišinsime sveikomis ir labai skanomis lietuviškomis MAGNUM sultimis.

MES – UŽ GAMTĄ BE ŠIUKŠLIŲ! DAROM 2017

Projekto tikslas – plėtoti ir turtinti aplinkos švarinimo darbus ilgalaikei auklėjamoji poveikį turinčiomis, kūrybiškumą, aplinkosauginę iniciatyvą skatinančiomis veiklomis.

Dalyviai imasi pilietinių iniciatyvų kurias pateikia projekto organizatoriams. Gali būti atliekami įvairūs darbai: pagalba kitiems žmonėms sutvarkant gyvenamąją aplinką, įvairių erdvių tvarkymas (suo-liukų dažymas, augmenijos ar miškų sodinimas ir kt.), savarankiškas šiukšlių rūšiavimas ir išvežimas, švietėjiškos akcijos bendruomenės nariams, institucijoms ir kt.

Daugiau informacijos www.mesdarom.lt

„Darom“ arba „Let's do it World“ – tarptautinė organizacija, kuri vienija 13 pasaulio valstybių.

Idėjos autoriai – estai, tačiau Lietuva buvo, viena iš pirmųjų šalių, kuri prisijungė prie šio judėjimo.

Per dešimtmetį drauge dirbdami pasiekėme šiuos rezultatus:

- Akcija „Darom“ Lietuvoje pirmą kartą startavo 2008 m. pavasarį. Pirmoji „Darom“ akcija sužadino pilietinę visuomenės atsakomybę bei „išlaisvino“ Lietuvą nuo daugiau nei 500 tonų atliekų.
- 2009 metais savo masiškumu akcija pranoko mūsų pačių lūkesčius – į ją susirinko apie 45 tūkst. savanorių.
- 2010 metais buvo įregistruota per tūkstantį tvarkymosi taškų, kuriuose akcijos dieną tvarkėsi net 100 tūkst. savanorių ir buvo surinkta 12 tūkst. tonų atliekų.
- 2011 metais dalyviai buvo pakviesti ne tik rinkti atliekas, bet ir jas rūšiuoti. Akcijos šūkis – „Kuo mažiau atliekų į sąvartynus!“ Akcija vyko 3,5 tūkst. vietų visoje Lietuvoje ir sulaukė net 150 tūkst. savanorių, kurie surinko apie 5 tūkst. tonų atliekų.
- 2012 metų – jubiliejinėje akcijoje susirinko rekordinis skaičius dalyvių – 210 tūkst. Surinkta 1,5 tūkst. tonų atliekų. Akcija pirmą kartą suorganizuota šimte pasaulio valstybių, todėl įgavo globalaus judėjimo vardą – „Let's Do It World“.
- 2013 metais dėl ilgos žiemos akcija vyko gegužės mėnesį. Akcijoje dalyvavo 150 tūkst.

dalyvių, buvo surinkta per 2 tūkst. tonų atliekų. Akcijos tikslas buvo padėti išvalyti ne tik miestus, bet ir miškus.

- 2014 metais startavome su nauja idėja ir tikslas buvo ne tik apšvarinti aplinką, bet ir suvaldyti piktavalius šiukšlintojus su „Darom“ patrulių komanda. Akcijoje dalyvavo apie 200 tūkst. dalyvių ir surinkta apie 2 tūkst. tonų atliekų.

- 2015 metais išsikėlėme naują tikslą – išvalyti vandens telkinius. Akcijoje dalyvavo apie 250 tūkst. dalyvių, surinkta apie 2 tūkst. t. atliekų ir išvalyta daugiau kaip 100 vandens telkinių visoje Lietuvoje.

- 2016 metais prioritetu pasirinkome oro taršos mažinimą. Šia proga Vilniuje pasodinome didžiulį „Darom“ ažuolą ir kvietėme visus į nacionalinį miškasodį. Akcijoje dalyvavo apie 260 tūkst. dalyvių, tačiau surinktų atliekų kiekis buvo panašus kaip ir pastaraisiais metais – apie 2 tūkst. t. atliekų.

- 2017 metus pradėjome su jau trečiuoju „Nationaliniu Darom forumu“, kuris vyko ne tik LR Vyriausybėje, bet ir Seime.